

แนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบที่เปิด

Trends in Instructional Enhancement Based on Adult Learning
Theories for Open Education University

ปิยะ ศักดิ์เจริญ

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการวิจัยแบบเดลฟาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบที่เปิดทั่วมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา และมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ และ 2) นำเสนอแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบที่เปิด ผลการวิจัย พบร่วมกับแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ประกอบด้วยแนวทางปฏิบัติ 6 ด้าน คือ 1) ด้านความต้องการรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องรู้จักสำรวจความต้องการที่แท้จริงของตนเองในการเรียนรู้ 2) ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องมีความรับผิดชอบและตระหนักในหน้าที่ของตนเองต่อการเรียนรู้ 3) ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องนำประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมาต่อยอดให้กับการเรียนรู้ของตนเอง 4) ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องพิจารณาถึงแนวทางการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ตามบทบาทของตนเอง 5) ด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องเชื่อมโยงความรู้ใหม่จากการเรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง และ 6) ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยผู้เรียนต้องระลึกอยู่เสมอว่า การเรียนรู้คือการสร้างคุณค่าในตนเอง

คำสำคัญ : การเรียนรู้ผู้ใหญ่ / การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง / สถาบันอุดมศึกษาระบบที่เปิด

Abstract

This research using the Delphi technique aims to 1) examine instructional enhancement trends based on adult learning appropriate for an open education university, both in as regards open admissions universities and distance education universities based on opinions from experts, and 2) proposes instructional enhancement trends based on adult learning appropriate to both university types. The findings are as follows: (1) The aspects learners need to know can be realized by assessing their actual needs for learning. (2) The aspect of the learners' self-concept is that learners must be responsible for learning tasks. (3) The aspect of learners' experience can be enhanced through using relevant experience for learning. (4) The aspect of learner's readiness to learn consists of learners considering guidelines for utilizing knowledge by acting in their own roles. (5) The aspect of learners' orientation to learn consists of learners linking new knowledge to actual situations through the processes of adaptation. (6) The aspect of learners' motivation can be achieved by always staying aware that learning is creating their own value.

KEYWORDS : ADULT LEARNING / SELF-DIRECTED LEARNING / OPEN EDUCATION

บทนำ

การอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ เพราะ การอุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคนด้วยองค์ความรู้ในระดับสูง เพื่อให้กำลังคนเหล่านี้ ได้นำความรู้ดังกล่าวไปพัฒนาสังคมต่อไป (จิราณ พานิช, 2545) ซึ่ง ไพบูลย์ สินลารัตน์ (2549) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการอุดมศึกษาสำหรับสังคมไทยว่า สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต้องหันมาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมากกว่าการสอน หรือบวกองค์ความรู้โดยครุผู้สอน แต่ต้องเน้นการเรียนรู้ให้เกิดกับผู้เรียนได้ตลอดเวลา กล่าวคือ เน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ ด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องมีผู้สอนมาดูอย่างบังคับ ทั้งนี้ผู้เรียนจะได้มีทักษะการเรียนรู้ได้ ตลอดชีวิตนั่นเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับวิสัยทัศน์แผนพัฒนาการศึกษาระดับ อุดมศึกษาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาอุดมศึกษาให้เป็น แหล่งขององค์ความรู้และพัฒนาがらสังคนระดับสูงที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาชาติอย่างยั่งยืน

สร้างสังคมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) และแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ที่ได้เน้นให้สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ มุ่งตอบสนองผู้เรียนในวัยเรียน วัยทำงาน และวัยสูงอายุ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถปรับตัวสำหรับงานที่เกิดขึ้นตลอดชีวิต มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ นำไปสู่การพัฒนาประเทศในกระแสโลกกว้างนี้ได้ (สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ, 2555) จากข้อมูลดังกล่าว เห็นได้ชัดว่า ทิศทางของการพัฒนาอุดมศึกษาของไทยจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และผู้สอนจะเปลี่ยนจากให้ความสำคัญกับการสอนไปเป็นให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ถึงว่า การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนั้น เป็นความรับผิดชอบต่อตนเอง (เพทุรย์ สินลารัตน์, 2549; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นับเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ตั้งขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน โดยเป็นสถาบันอุดมศึกษาแบบไม่จำกัดรับ (Open Admission) ซึ่งเปิดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา ระดับสูงให้กับทุกคน ทุกที่ ทุกเวลา อย่างไม่มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ สำหรับมหาวิทยาลัย รามคำแหงนั้นได้ใช้แนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทั้งแบบมีชั้นเรียนและแบบการเรียนรู้ ด้วยตนเองผ่านสื่อทางไกลรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนับเป็นลักษณะเด่นของมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา หรือ Academic Market (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2558) ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชนั้น ได้ใช้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก โดยไม่มีชั้นเรียนบรรยาย ซึ่งก็เป็นลักษณะเด่นของมหาวิทยาลัยเปิดแบบการศึกษาทางไกล (Open University via Distance Education) แต่เป้าหมายของทั้งสองสถาบันมีลักษณะเหมือนกัน คือ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง (เพทุรย์ สินลารัตน์, 2546; มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2556; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556) สำหรับผู้เรียนในสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด หรือสถาบันอุดมศึกษาแบบไม่จำกัดรับ ส่วนมากจะเป็นผู้ใหญ่ หรือผู้ที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่ รวมถึงผู้ที่ทำงานแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิจิตร ศรีสอ้าน ประยูร ศรีประสารน และประจวบจิตร คำจัตุรัส (2556) และวิชัย ตันศิริ (2550) ที่ได้กล่าวว่า การอุดมศึกษาในระบบเปิด จะเน้นการให้ความรู้กับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นสำคัญ ดังเช่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองในยุคเริ่มต้นก่อตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2477 ที่เน้นการเป็นตลาดวิชา (Academic Market) ไม่จำกัดเพศ

ແລະວ່າຍຸດໃນກາຮັດເຮັດກາຮັດ ໂດຍແນວຄົດດັ່ງກ່າວໄດ້ເປັນແນວທາງໃນກາຮັດກາຮັດທີ່
ຮາມຄໍາແໜ່ງ ແລະມາຫວິທາລີສຸໂໂທທີ່ຣ່າມາຈີຣາຈ ໃນເວລາຕ່ອມເຫັນກັນ ສໍາຫັບຜູ້ເຮັດທີ່ເປັນ
ຜູ້ໃໝ່ຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຂອບມາກກວ່າເຕັກ ຊຶ່ງ ໄພທຸຣຍ໌ ສິນລາຮັດຕົນ (2555) ໄດ້ໃຫ້ຄວາມເຫັນ
ເພີ່ມເຕີມເກີຍກັບຜູ້ເຮັດໃນຮະດັບອຸດນີ້ກຳຮາບບະເປີດ
ຜູ້ເຮັດໃນຮະດັບນີ້ຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ໃໝ່ ອໍານວຍຜູ້ໃໝ່ ອໍານວຍຜູ້ໃໝ່ ອໍານວຍຜູ້ໃໝ່ ອໍານວຍຜູ້ໃໝ່
ກຳລັງຈະກ້າວຂ້າມໄປເປັນຜູ້ໃໝ່ ໂດຍເພັະຜູ້ເຮັດໃນຮະດັບປະລຸງປາຕີ ຈະຕ້ອງມີຄວາມພ້ອມ
ທີ່ເປັນຜູ້ໃໝ່ ໂດຍຫັ້ງຈະກຳຮາບບະເປີດ
ຜູ້ເຮັດໃນຮະດັບປະລຸງປາຕີ ຈະຕ້ອງມີຄວາມເປັນຜູ້ໃໝ່ໂດຍສມບູຮົນ ດັ່ງນັ້ນຜູ້ສອນໃນຮະດັບ
ອຸດນີ້ກຳຮາບບະເປີດໄດ້ເຫັນກັນ

ສໍາຫັບແນວຄົດກາຮັດເຮັດຜູ້ໃໝ່ (Andragogy) ມີກາຮັດເຮັດຄັ້ນຄວ້າກັນມານານ
ຕັ້ງແຕ່ຕົນຄຕວຣະທີ່ 20 ໂດຍມີການວິຈີຍທີ່ໃໝ່ໃນດ້ານວິທາສາສາດີ ແລະດ້ານສຶລປາສາດີທີ່ອຳກົມາ
ສັນບັນນຸ່ນແນວຄົດທີ່ວ່າ ຜູ້ໃໝ່ສາມາດຮັດເຮັດໃໝ່ໃນຮູບແບບທີ່ຕ່າງຈາກເຕັກ (ຊີ່ຄູທີ່ ໂພນສູວຽນ,
2544 ແລະ ສີຮັກສສຣີ ວົງສ໌ທອງດີ, 2556) ໂດຍ ມັລຄອລົມ ໂນວລ໌ (Malcolm Knowles)
ນັກວິຊາກາຮັດເຮັດ ທີ່ຈະເປັນຜູ້ໃໝ່ເປັນຜູ້ໃໝ່ກ່າວວ່າ Andragogy ໃນຄວາມໝາຍຂອງສາສາດີດ້ານ
ກາຮັດເຮັດຜູ້ໃໝ່ ຈຶ່ງຕ່ອມກີ່ເປັນທີ່ນີ້ມີມະໃຫ້ກັນທ່າວ່າໄປ ໂດຍ Andragogy ເປັນແນວຄົດຫຼື
ຄວາມເຂົ້າເປັ້ນຕົ້ນສໍາຫັບກາຮັດເຮັດຈັດກາຮັດເຮັດໃໝ່ໃກ້ກັບຜູ້ໃໝ່ ໂດຍຈາກລ່າວໄດ້ວ່າກ່ອນຈັດກາຮັດເຮັດໃໝ່
ໃກ້ກັບຜູ້ໃໝ່ ຈຳເປັນຕົ້ນກາຮັດເຮັດແບ່ງຕົ້ນຂອງ Andragogy ກ່ອນເສມອ (ສຸຈິຕຣາ ຮນານັນທີ,
2555; ສຸວັດນີ້ ວັດນາງວົງສ໌, 2555) ນອກຈາກແນວຄົດ Andragogy ທີ່ນັກກາຮັດເຮັດຜູ້ໃໝ່
ຕ້ອງທາບແລ້ວ ຍັງມີແນວຄົດດ້ານກາຮັດເຮັດໃໝ່ແບ່ນນຳຕານເອງ (Self-directed Learning : SDL)
ທີ່ຈຳເປັນສໍາຫັບກາຮັດເຮັດຈັດກາຮັດເຮັດໃໝ່ໃກ້ກັບຜູ້ໃໝ່ ໂດຍທີ່ແນວຄົດ Andragogy ແລະແນວຄົດດ້ານ
ກາຮັດເຮັດໃໝ່ແບ່ນນຳຕານເອງ (SDL) ພັດນາຂຶ້ນໂດຍ ມັລຄອລົມ ໂນວລ໌ ນັກວິຊາກາຮັດເຮັດ
ຜູ້ໃໝ່ໃນອົມເຣິກາຈຶ່ງທ່ານໃຫ້ທີ່ສອງແນວຄົດມັກຄຸກຫຍົບຍກຈິ້ນມາພຸດຄື່ງຍູ້ເສມອໃນກາຮັດເຮັດ
ສໍາຫັບຜູ້ເຮັດຜູ້ໃໝ່ (ຊີ່ຄູທີ່ ໂພນສູວຽນ, 2544) ຈຶ່ງຜົວຈັນໄດ້ໃໝ່ແນວຄົດຫຼັກດ້ານກາຮັດເຮັດ
ຜູ້ໃໝ່ທີ່ສອງແບ່ນມາເປັນກະບວນທັກສົນແລະປະເທັນໃນກາຮັດເຮັດໃໝ່

ກຮອບແນວຄົດກາຮັດ

ກາຮັດເຮັດແນວໂນມກາຮັດສັງເສົມກາຮັດເຮັດສອນດ້ວຍແນວຄົດກາຮັດເຮັດໃໝ່
ສໍາຫັບສາບັນອຸດນີ້ກຳຮາບບະເປີດ ຜົວຈັນໄດ້ກາຮັດເຮັດຕໍ່າຮັດ ເອກສາຮ ແລະການວິຈີຍຕ່າງໆ
ທີ່ເກີຍວ່າຂອງທີ່ໃໝ່ໃນປະເທດແລະຕ່າງປະເທດ ໂດຍຜົວຈັນໃໝ່ແນວຄົດກາຮັດເຮັດໃໝ່ທີ່
ມາເປັນຄູ່ການໃນກາຮັດເຮັດຄັ້ນຄວ້າ ໄດ້ແກ່ 1) ດ້ານຄວາມຕ້ອງກາຮັດຂອງຜູ້ເຮັດ 2) ດ້ານມົນທັກສົນຂອງ
ຜູ້ເຮັດ 3) ດ້ານປະສບກາຮັດຂອງຜູ້ເຮັດ 4) ດ້ານຄວາມພ້ອມທີ່ຈະຮັດເຮັດ 5) ດ້ານການນຳໄປສູ່
ກາຮັດເຮັດ ແລະ 6) ດ້ານແຮງຈຸງໃຈໃນກາຮັດເຮັດ ໂດຍໃຫ້ຜູ້ເຮັດເຫັນວ່າຈະມີການໃນບະນິດທ່ານ
ບ່ານທີ່ເກີຍວ່າຂອງໃນກາຮັດເຮັດແບ່ນນຳຕານເອງ 3 ດ້ານ ໄດ້ແກ່ ຜູ້ເຮັດ ຜູ້ສອນ ແລະແຫ່ງເຮັດເຮັດ

โดยผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการในการดำเนินงานวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน ตามวัตถุประสงค์ การวิจัยดังนี้ ขั้นแรก การศึกษาแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา และมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟี่ และขั้นที่สอง การนำเสนอแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นแรกมาสรุปผลเพื่อกำหนดร่างแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สำหรับสถาบัน อุดมศึกษาระบบเปิด จากนั้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินแนวโน้มดังกล่าวซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สังเคราะห์ข้อมูลตามกรอบของแนวโน้ม โดยทรงคุณวุฒิประเมินใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้องและเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และด้านความมีคุณค่าและประโยชน์ โดยสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ให้ทุน สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา และมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล จากการคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
2. เพื่อนำเสนอแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ให้ทุนที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ให้ทุน สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา และมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล จากการคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยการวิจัยแบบเดลฟายจำนวน 3 รอบ ต่อแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ให้ทุนทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการของผู้เรียน ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ ด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ และด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาในบทบาทที่เกี่ยวข้องในการเรียนรู้แบบนำตนเอง 3 ด้าน ได้แก่ บทบาทผู้เรียน บทบาทผู้สอน และบทบาทแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่หรือแบบบอกต่อ (Snowball Sampling) โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม ให้กับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยระบบเปิดทั้งแบบตลาดวิชาและแบบการศึกษาทางไกลเป็นอย่างดี มีผลงานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยคณาจารย์และนักวิชาการจำนวน 17 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญ (ดังนี้ 1) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา การฝึกอบรม หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้กับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ทั้งนี้ต้องจบการศึกษาขั้นต่ำในระดับปริญญาโท หรือ 2) เป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยระบบเปิดทั้งแบบตลาดวิชาและแบบการศึกษาทางไกลเป็นอย่างดี โดยต้องมีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป ในระดับปริญญาเอก หรือมีประสบการณ์สอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปในระดับปริญญาโท และ

3) มีผลงานวิชาการทางด้านการจัดการศึกษา การฝึกอบรม หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ร่วมกันเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดทั้ง 3 ข้อ จำนวน 5 คนแรก จำนวนนี้ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 5 คนแรกเพื่อขอรับรายหัวข้อ ลักษณะงานวิจัย และปรึกษาเรียนถามความสมัครใจที่ท่านจะต้องเสียสละทำหน้าที่ตอบแบบสอบถามเป็นจำนวน 3 ครั้ง พร้อมทั้งขอให้เสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านอื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยแบบเดลไฟย์ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 รอบ ดังนี้ แบบสอบถามความคิดเห็นแบบเจาะลึกในรอบที่ 1 ใช้แบบสอบถามปลายเปิด โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ได้ตราชสอภก่อนนำไปเจาะให้กับผู้เชี่ยวชาญในรอบแรก รอบที่ 2 ใช้แบบสอบถามปลายปิดในลักษณะแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ ที่สร้างขึ้นจาก การวิเคราะห์เนื้อหาของคำตอบผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 และรอบที่ 3 ใช้แบบสอบถามที่มีข้อความเหมือนกับรอบที่ 2 โดยในแต่ละข้อคำถามจะระบุค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างค่าวอไตรล์ (Interquartile Range) และคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ผ่านมา

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 17 ท่าน จำนวน 3 รอบ แล้วนำคำตอบของผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามในรอบที่ 3 มาสรุปผล การวิเคราะห์ การได้รับฉันทามติ และนำเสนอเป็นร่างแนวการส่งเสริมการเรียนการสอน ด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สำหรับสถาบัน อุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตлатดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบศึกษาทางไกล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการวิจัยแบบเดลไฟย์ ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 1 เป็นการวิเคราะห์คำตอบของผู้เชี่ยวชาญจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยนำคำตอบที่ได้ มาจัดเป็นข้อย่อและตัดข้อมูลที่ซ้ำซ้อนออก ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 2 เป็นการวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างค่าวอไตรล์ โดยใช้โปรแกรมประมวลผลทางสถิติในการคำนวณ จำนวนน้ำค่าสถิติที่ได้ไปแสดงในแบบสอบถามรอบที่ 3 และการวิเคราะห์ข้อมูลในรอบที่ 3 อีกครั้ง โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างค่าวอไตรล์แล้วนำหาฉันทามติ รวมทั้งค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การนำเสนอแนวการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เหมาะสมสำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตлатดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบศึกษาทางไกล

ຜູ້ວິຈີຍໄດ້ວິເຄາະທີ່ແລະສຽບຂໍອ່ມູລທີ່ໄດ້ຈາກກາຮັດສຳພູ້ເຂົ້າວ່າງດ້ວຍວິທີກາຮັດ
ແບບເດລີພາຍທັງ 3 ຮອບ ເພື່ອນໍາເສັນອ່າງແນວໂນ້ມກາຮັດສຳເສົາກາຮັດເຮັດວຽກ
ກາຮັດເຮັດວຽກພູ້ໃຫຍ່ສໍາຫັບສາບປັບອຸດົມສຶກທະບະປີ ທັ້ນທະນາຄານໄດ້ການວິທີກາຮັດ
ມາຮັດເຮັດວຽກພູ້ໃຫຍ່ແບບກາຮັດສຳພູ້ເຂົ້າວ່າງໄກລ ໂດຍການຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳເສົາກາຮັດເຮັດວຽກ
ຈາກຜູ້ທັງຄຸນວຸດີ ດັ່ງຮາຍລະເວີຍດົກຕ່ອໄປນີ້

ປະເທດທີ່ໃຫຍ່ໃນກາຮັດສຳ ຜູ້ທັງຄຸນວຸດີຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳແລະປະເມີນແນວໂນ້ມ
ຂອງການວິຈີຍທີ່ຕ້ອງເປັນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດເປັນທີ່ຍົມຮັບໃນທາງວິທີກາຮັດໃນດ້ານ
ການຈັດກາຮັດສຳພູ້ໃຫຍ່ ການຝຶກອບຮົມທີ່ກ່ອງກາຮັດສຳແລະການພັດທະນາທີ່ມີຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈ
ເປັນຍ່າງດີເກີ່ວກກາຮັດສຳທະບະປີ ແລະການຈັດກາຮັດສຳແລະກາຮັດສຳໃນທະນາຄານໄດ້ການວິທີກາຮັດ
ຮະບບປີ ທັ້ນແບບຕາດວິທີກາຮັດສຳແລະແບບກາຮັດສຳທີ່ໄກລ ໂດຍມີປະສບກາຮັດທີ່ກ່າວກັບການວິທີກາຮັດ
ຈົ່ານີ້ໄປ ໂດຍຜູ້ວິຈີຍຄັດເລືອກຜູ້ທັງຄຸນວຸດີຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳແລະປະເມີນແນວໂນ້ມຂອງການວິຈີຍໂດຍໃຫ້
ການເລືອກແບບເລັກສອນຈະຈົງ (Purposive Sampling) ຈຳນວນ 3 ດົກ ໂດຍຜ່ານຄວາມເຫັນຂອບ
ຈາກອາຈາຍທີ່ປະກາດໂຄຮົງກາຮັດສຳແລ້ວ ຈາກນັ້ນຜູ້ວິຈີຍໄດ້ປັດຕິຕ່ອສອບຄາມຄວາມສົມຄັງໃຈ
ແຕ່ລະທ່ານດ້ວຍຕົນເອງ

ເຄື່ອງມືອີ້ນທີ່ໃຫຍ່ໃນກາຮັດສຳ ເປັນແບບຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳແລະປະເມີນຄວາມໜໍານະສົມ
ຂອງແນວໂນ້ມຂອງກາຮັດສຳທີ່ຈຶ່ງເປັນແນວທາງປົງປັບປຸງທີ່ສ້າງເຄາະທີ່ຂໍອ່ມູລຕາມການອົບຂອງແນວໂນ້ມ
ທັ້ນໜົດ ເພື່ອຈະນຳເສັນອ່າງແນວທາງປົງປັບປຸງທີ່ເປັນຮູ່ປະກາດໃນກາຮັດສຳແລະກາຮັດສຳດ້ວຍ
ແນວຄົດກາຮັດສຳທີ່ມີຄວາມຮູ້ພູ້ໃຫຍ່ທີ່ເປັນຍ່າງດີເກີ່ວກກາຮັດສຳທະບະປີ ໂດຍຕ້ອງປະເມີນ
ແນວໂນ້ມທັງ 6 ດ້ານ ໄດ້ແກ່ ດ້ານຄວາມຕ້ອງກາຮັດສຳທີ່ຜູ້ເຮັດວຽກ ດ້ານມົນທັກນົນຂອງຜູ້ເຮັດວຽກ
ດ້ານປະສບກາຮັດສຳທີ່ຜູ້ເຮັດວຽກ ດ້ານຄວາມພ້ອມທີ່ຈະເຮັດວຽກ ດ້ານການນຳໄປສູ່ກາຮັດສຳທີ່
ແລະດ້ານແຮງຈຸງໃຈໃນກາຮັດສຳ

ການເກີ່ວກຮັດສຳ ຜູ້ວິຈີຍສຳເນົາແບບຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳແລະປະເມີນແນວໂນ້ມຂອງ
ກາຮັດສຳໄປຢ່າງຜູ້ທັງຄຸນວຸດີທັງ 3 ທ່ານ ໂດຍນັດໝາຍກັບຜູ້ທັງຄຸນວຸດີໄວ້ກ່ອນ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງສຳເນົາແບບ
ຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳແລະປະເມີນແນວໂນ້ມຂອງກາຮັດສຳໄປທາງໄປຮົງນີ້

ກາຮັດສຳທີ່ໄດ້ຈາກກາຮັດສຳ ຜູ້ວິຈີຍດຳເນົາກາຮັດສຳທີ່ໄດ້ຈາກກາຮັດສຳແລະປະເມີນແນວໂນ້ມ
ຂໍອ່ມູລດ້ວຍແບບຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳແລະປະເມີນແນວໂນ້ມກາຮັດສຳແລະກາຮັດສຳດ້ວຍແນວຄົດ
ກາຮັດສຳທີ່ມີຄວາມຮູ້ພູ້ໃຫຍ່ສໍາຫັບສາບປັບອຸດົມສຶກທະບະປີ ໃນດ້ານທັງ 7 ໂດຍນັດໝາຍກັບກາຮັດສຳ
ແລະປະເມີນແນວໂນ້ມທີ່ໄດ້ມາວິເຄາະທີ່ທ່ານຄ່າສົດຕິ ໄດ້ແກ່ ດ່ານທັງ 7 ໂດຍນັດໝາຍກັບກາຮັດສຳ
ມາຕຽບຕໍ່ກາຮັດສຳທີ່ມີຄວາມຮູ້ພູ້ໃຫຍ່ສໍາຫັບສາບປັບອຸດົມສຶກທະບະປີ ໂດຍໃຫ້ໂປຣແກຣມປະມວລພົມທາງສົດຕິໃນກາຮັດສຳ
ຕາມເກີ່ວກຮັດສຳທີ່ມີຄວາມຮູ້ພູ້ໃຫຍ່ສໍາຫັບສາບປັບອຸດົມສຶກທະບະປີ ຈາກນັ້ນນຳຄ່າທີ່ໄດ້ມາວິເຄາະທີ່
ດ້ວຍແນວຄົດກາຮັດສຳທີ່ມີຄວາມຮູ້ພູ້ໃຫຍ່ສໍາຫັບສາບປັບອຸດົມສຶກທະບະປີ ທັ້ນທະນາຄານໄດ້ການວິທີກາຮັດ

ແບບຕາດວິຊາແລ້ມທາວິທາລັບແບບກາຣີກາທາງໄກລ ຮົມຄຶງກາຣວົບຮົມແລ້ສູປ່ອຄິດເຫັນ
ແລ້ມຂໍ້ເສັນອແນະທັງໝາດ

ຜລກາຣວິຈີຍ

ຜູ້ວິຈີຍໄດ້ສູປ່ອຜລກາຣວິຈີຍເຮືອງແນວໂນມກາຣສ່ງເສຣິມກາຣເຮີນກາຣສອນດ້ວຍແນວຄິດ
ກາຣເຮີນຮູ້ຂອງຜູ້ໃໝ່ສໍາຫັບສຕາບັນອຸດມສຶກຫາຮະບບເປີດ ໂດຍນໍາເສັນອຮາຍລະເອີດຜລກາຣວິຈີຍ
ຕາມວັດຖຸປະສົງຂອງກາຣວິຈີຍ ດັ່ງນີ້

ຕອນທີ 1 ຜລກາສຶກຫາແນວໂນມກາຣສ່ງເສຣິມກາຣເຮີນກາຣສອນດ້ວຍແນວຄິດກາຣເຮີນຮູ້
ຂອງຜູ້ໃໝ່ ສໍາຫັບສຕາບັນອຸດມສຶກຫາຮະບບເປີດ ທັ້ນທາວິທາລັບແບບຕາດວິຊາ ແລ້
ມທາວິທາລັບແບບກາຣີກາທາງໄກລ ຈາກຄວາມຄິດເຫັນຂອງຜູ້ເຊີຍວາງມູ ດ້ວຍກາຣວິຈີຍແບບເດລຟາຍ
ຈຳນວນ 3 ຮອບ ໂດຍຜູ້ວິຈີຍແບ່ງອອກເປັນ 3 ຂັ້ນຕອນ ດັ່ງນີ້

ຂັ້ນຕອນທີ 1.1) ຜລກາສັງຄຣາທີ່ແນວໂນມກາຣສ່ງເສຣິມກາຣເຮີນກາຣສອນ
ດ້ວຍແນວຄິດກາຣເຮີນຮູ້ຂອງຜູ້ໃໝ່ທີ່ເໝາະສົມສໍາຫັບສຕາບັນອຸດມສຶກຫາຮະບບເປີດ
ຈາກກາຣຕອບແບບສອບຄາມປລາຍເປີດຂອງຜູ້ເຊີຍວາງມູດ້ວຍກາຣວິຈີຍແບບເດລຟາຍ ໃນຮອບທີ 1
ຈາກກາຣສຶກຫາຄວາມຄິດເຫັນຂອງຜູ້ເຊີຍວາງມູຈຳນວນ 17 ທ່ານ ດ້ວຍແບບສອບຄາມແບບປລາຍເປີດ
ພບວ່າ ດ້ານຄວາມຕ້ອງກາຣຂອງຜູ້ເຮີນໄດ້ແນວໂນມ ຈຳນວນ 34 ຊົ້ວ ດ້ານມໂນທັນຂອງຜູ້ເຮີນໄດ້
ແນວໂນມ ຈຳນວນ 36 ຊົ້ວ ດ້ານປະສບກາຣົນຂອງຜູ້ເຮີນໄດ້ແນວໂນມ ຈຳນວນ 31 ຊົ້ວ
ດ້ານຄວາມພ້ອມທີ່ຈະເຮີນຮູ້ໄດ້ແນວໂນມ ຈຳນວນ 24 ຊົ້ວ ດ້ານການນຳໄປສູ່ກາຣເຮີນຮູ້ໄດ້ແນວໂນມ
ຈຳນວນ 20 ຊົ້ວ ແລ້ວດ້ານແຮງຈຸງໃຈໃນກາຣເຮີນຮູ້ໄດ້ແນວໂນມ ຈຳນວນ 24 ຊົ້ວ

ຂັ້ນຕອນທີ 1.2) ຜລກາພິຈາລາຄວາມຄິດເຫັນຂອງຜູ້ເຊີຍວາງມູເກີ່ວກັບແນວໂນມ
ກາຣສ່ງເສຣິມກາຣເຮີນກາຣສອນດ້ວຍແນວຄິດກາຣເຮີນຮູ້ຂອງຜູ້ໃໝ່ສໍາຫັບສຕາບັນອຸດມສຶກຫາ
ຮະບບເປີດ ຈາກກາຣຕອບແບບສອບຄາມເດລຟາຍ ໃນຮອບທີ 2 ຈາກກາຣສຶກຫາຄວາມຄິດເຫັນຂອງ
ຜູ້ເຊີຍວາງມູຈຳນວນ 17 ທ່ານ ດ້ວຍແບບສອບຄາມແບບປລາຍເປີດແບບປະມານຄ່າ 5 ຮະດັບ ແລ້ວ
ນໍາມາວິເຄຣາທີ່ ແກ່າວ່າມໍ້ຍຮູ້ນ ແລະຄ່າພິສ້ຍຮ່ວ່າງຄວາໄທລ໌ ຂອງຂໍ້ຄວາມໃນແຕ່ລະຂົ້ວ ໂດຍໃໝ່
ໂປຣແກຣມຄອມພິວເຕັບທາງສົກລື ໃນກາຣວິເຄຣາທີ່ທ່ານຄົກລືຕ່າງ ຈ ພບວ່າ ດ້ານຄວາມຕ້ອງກາຣຂອງ
ຜູ້ເຮີນທີ່ມີຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 5.00 ຈຳນວນ 33 ຊົ້ວ ແລະຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 4.00 ຈຳນວນ 1 ຊົ້ວ
ດ້ານມໂນທັນຂອງຜູ້ເຮີນທີ່ມີຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 5.00 ຈຳນວນ 36 ຊົ້ວ ດ້ານປະສບກາຣົນຂອງຜູ້
ເຮີນທີ່ມີມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 5.00 ຈຳນວນ 30 ຊົ້ວ ແລະຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 4.00 ຈຳນວນ 1 ຊົ້ວ
ດ້ານຄວາມພ້ອມທີ່ຈະເຮີນຮູ້ທີ່ມີຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 5.00 ຈຳນວນ 24 ຊົ້ວ ດ້ານການນຳໄປສູ່
ກາຣເຮີນຮູ້ ທີ່ມີຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 5.00 ຈຳນວນ 20 ຊົ້ວ ແລ້ວດ້ານແຮງຈຸງໃຈໃນກາຣເຮີນຮູ້
ທີ່ມີຄ່າມໍ້ຍຮູ້ນເທົ່າກັບ 5.00 ຈຳນວນ 24 ຊົ້ວ

ขั้นตอนที่ 1.3) ผลการพิจารณาฉันทามติของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด จากการตอบแบบสอบถามเดลฟี่ ในรอบที่ 3 จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 ท่าน ด้วยแบบสอบถามแบบปลายปิดแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามเหมือนกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 แต่ข้อคำถามลงทะเบียนจะระบุค่ามัธยฐานค่าพิสัยระหว่างค่าวอทอล และคำตอบเดิมของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ผ่านมา ทั้งเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาทบทวนคำตอบของตนเองอีกครั้งจากการตอบแบบสอบถามในรอบที่ผ่านมา โดยการเบรี่ยบเทียบคำตอบของตนเองกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความสอดคล้องกันมากน้อยเพียงใด ซึ่งพบว่า ด้านความต้องการของผู้เรียนได้ฉันทามติ จำนวน 33 ข้อ ไม่ได้รับฉันทามติโดยต้องตัดออกจำนวน 1 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวม ด้านความต้องการของผู้เรียน พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียนได้ฉันทามติ จำนวน 36 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประสบการณ์ของผู้เรียนได้ฉันทามติ จำนวน 31 ข้อ ไม่ได้รับฉันทามติโดยต้องตัดออกจำนวน 1 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมด้านประสบการณ์ของผู้เรียน พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ได้ฉันทามติ จำนวน 24 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ได้ฉันทามติ จำนวน 20 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวมด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ฉันทามติ จำนวน 24 ข้อ เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในภาพรวม ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ พบร่วมกันว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการนำเสนอแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล โดยผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1) ผลการประเมินข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกลในด้านต่าง ๆ ตามแบบประเมินแนวโน้ม พบร่วมกันว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.66$) และด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.55$) อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X}=4.33$) ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ ($\bar{X}=4.33$) ด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ ($\bar{X}=4.33$) และด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน ($\bar{X}=4.22$)

โดยมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องความลูกท้องและความเหมาะสม และเรื่องความมีคุณค่า และประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=5.00$ ถึง $\bar{X}=4.67$) รองลงมา คือ เรื่องความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากถึงปานกลาง ($\bar{X}=4.00$ ถึง $\bar{X}=3.33$)

ขั้นตอนที่ 2.2) ข้อคิดเห็นและ/หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผลการวิเคราะห์ ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า ในด้านความต้องการของผู้เรียน ต้องมีการสำรวจ ความต้องการผู้เรียนก่อนจัดหลักสูตร ในด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน ต้องหารือทำให้ผู้เรียนตระหนัก ถึงความจำเป็นในการเรียนรู้ ในด้านประสบการณ์ของผู้เรียน ต้องเปิดโอกาสในการเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน ในด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ ต้องมีการซึ่งแนะนำถึงประโยชน์ของ การเรียนรู้ และในด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ ต้องมีการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็น ระยะ ๆ ทั้งก่อนเรียนและระหว่างเรียน ส่วนด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้นั้นไม่มีข้อคิดเห็น จากผู้ทรงคุณวุฒิ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยแบ่งการอภิปรายผลออกเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ ของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาแนวโน้มการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ ของผู้ใหญ่ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบที่เปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชา และ มหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยพบว่า การส่งเสริม การเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบที่เปิด นั้นมีแนวโน้มของการนำไปปฏิบัติที่หลากหลาย บางข้อความมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ค่อนข้างสูง ในขณะที่บางข้อความนำมาปฏิบัติได้ยากในบริบทสังคมไทย สำหรับรายละเอียด ผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้านตามลำดับ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ด้านความต้องการของผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอยู่ในลำดับที่ห้า หากเรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่คิดว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้ตอบสนองความต้องการ เนพาะกกลุ่มสำหรับผู้เรียน ดังนั้นผู้เรียนทุกคนที่เข้ามาเรียนในระดับอุดมศึกษาต่างก็มี ความต้องการเรียนรู้ในระดับหนึ่งติดตัวมาอยู่ก่อนแล้ว มหาวิทยาลัยครมมีส่วนร่วมในการค้นหา หรือดึงความต้องการของผู้เรียนออกมาให้มากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ศักรินทร์ อินทรวงศ์ (2543) ที่ได้ศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอนรายวิชา ออกแบบหลักสูตรศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบทวง มหาวิทยาลัย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้าน คือ วัตถุประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหารายวิชา วิธีการดำเนิน

การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีความต้องการติดตัวมาก่อนแล้วจึงเลือกเรียนในสาขานั้นเองสนใจเป็นหลัก

2) ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอยู่ในลำดับแรก หากเรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คิดว่า มโนทัศน์หรือภาพที่เกิดในใจของผู้เรียน เป็นสิ่งที่ต้องส่งเสริมให้เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพราะมโนทัศน์เป็นตัวแทนของภาพหรือความคิดในสมอง ต่อสิ่งที่ผู้เรียนกำลังจะเรียนรู้ การมองเห็นภาพรวมของสิ่งที่กำลังจะเรียนรู้ย่อมช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งต้องมองภาพลักษณ์ของตนเองให้ออกว่ามีลักษณะเหมาะสมกับการเรียนมากน้อยแค่ไหน ต้องปรับปรุงตนเองไปในทิศทางใด สอดคล้องกับแนวคิดของ สุวรรณ แซ่เอ้ง (2541) ที่ได้ศึกษาภาพลักษณ์คณบดีอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิตคณบดีอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในด้านต่าง ๆ 7 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรอักษรศาสตร์ การจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะของอาจารย์อักษรศาสตร์ คุณลักษณะของนิสิตอักษรศาสตร์ การบริการสังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ผลของการศึกษาพบว่า ในด้านคุณลักษณะของนิสิตอักษรศาสตร์นั้นมีภาพลักษณ์ของผู้ที่ขยันเรียน มีความรับผิดชอบสูง เพราะการเรียนการสอนในคณบดีอักษรศาสตร์มีลักษณะที่แข็งขันกับเรียน นิสิตต้องมีความรับผิดชอบและมีวินัยต่อการเรียนอยู่เสมอจึงสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้

3) ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอยู่ในลำดับที่สี่ หากเรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คิดว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีการสั่งสมประสบการณ์ไม่นานมาย ประสบการณ์เหล่านี้คือข้อมูลอันมีค่าในการนำไปใช้ประโยชน์กับการเรียนรู้ใหม่ที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ Baumann & Monica (2003) ที่ได้ศึกษาวิจัย ความต้องการและแรงจูงใจของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนภาษาเยอรมันในการศึกษาทางไกลกับมหาวิทยาลัยเปิด วัตถุประสงค์เพื่อวัดความรู้เกี่ยวกับประเทศเยอรมัน ที่นักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลได้รับรู้ทั้งจากสื่อการสอนโดยตรง หรือเป็นผลมาจากการรับรู้ที่เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับประเทศเยอรมัน และภาษาเยอรมัน โดยได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษา ที่มีต่อภาษาเยอรมัน ตั้งแต่เริ่มต้นและสิ้นสุดของการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาในระบบการศึกษาทางไกลที่เรียนภาษาเยอรมัน มีความแตกต่างจากนักศึกษาที่เรียนภาษาอื่น ๆ และแตกต่างจากนักศึกษาทางไกลทั่วไป ซึ่งนักศึกษาผู้ใหญ่เหล่านี้มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ

ประเทศไทยและภาษาเยอร์มันมาใช้ในการเรียนของพากษา ซึ่งพากษาได้เก็บและสร้างขึ้นในช่วงเวลาที่พากษาเรียนอยู่

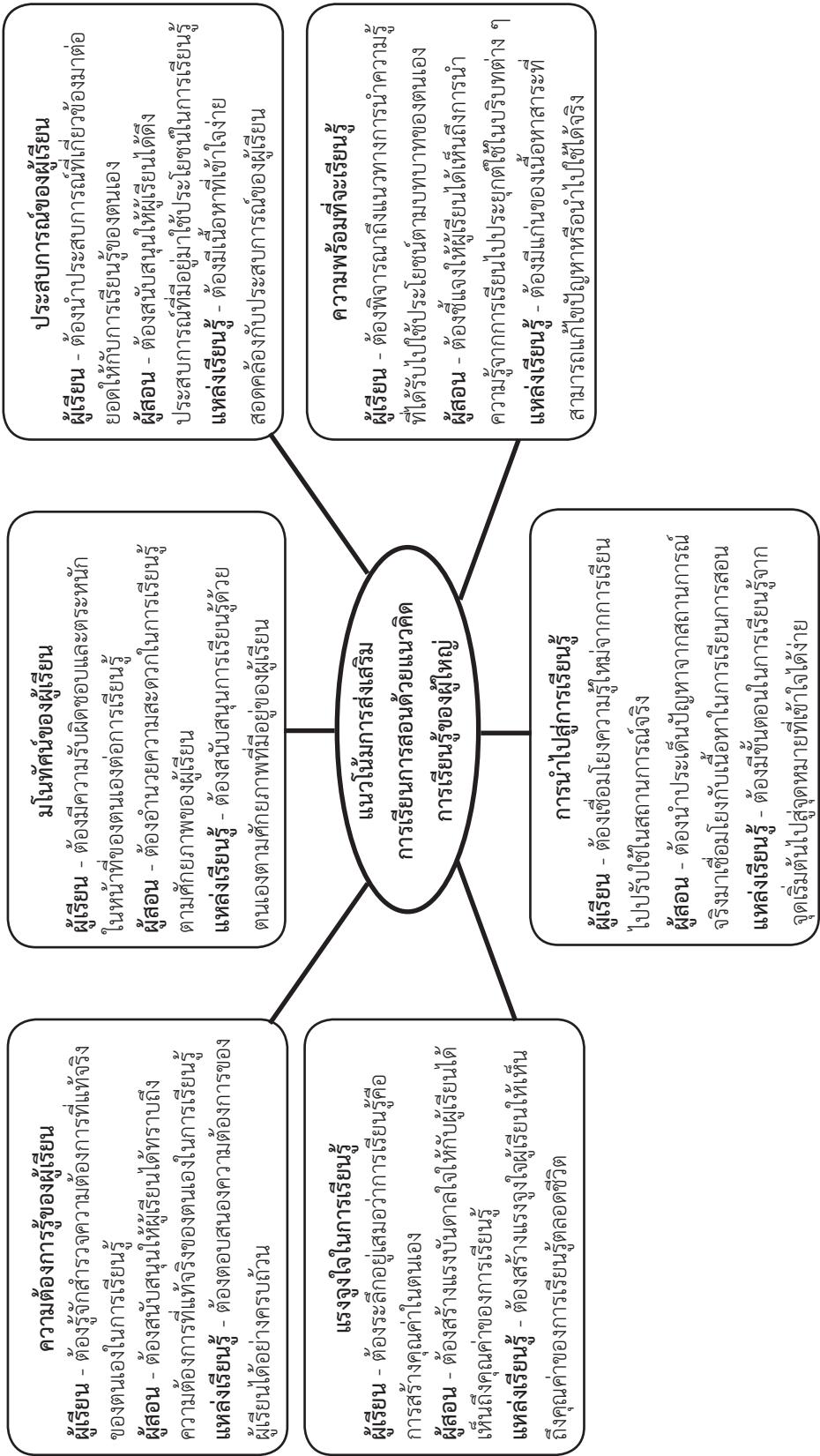
4) ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอยู่ในลำดับสุดท้าย หากเรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่คิดว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับสูงนั้น ผู้เรียน ต้องมีความพร้อมในระดับหนึ่งแล้ว จึงจะเข้าเรียนได้ แต่ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญก็ยังให้ความสำคัญ ในด้านนี้อยู่ เช่นกันว่าการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียนรู้มีส่วนช่วยให้การเรียนรู้ประสบ ความสำเร็จสอดคล้องกับแนวคิดของ สมลักษณ์ ลันสชีพ (2545) ที่ได้ศึกษาและจูงใจในการเลือกศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดลของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลของการศึกษาพบว่า องค์ประกอบด้านด้านสังคม ด้านอาชีพ และด้านสถานภาพส่วนตัว ของนิสิต ความพร้อมของครอบครัวและผู้ปกครอง และด้านสถาบันมีความสัมพันธ์กับ การตัดสินใจเลือกมหาวิทยาลัย

5) ด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอยู่ในลำดับที่สอง หากเรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่คิดว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาต้องมีหลักสูตร หรือเนื้อหา ที่ทันสมัย สมัพนธ์กับโลกยุคใหม่ และที่สำคัญต้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็น รูปธรรมในบริบทแวดล้อมจริง สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัน อันนันหนับ และอรุณุช กันสิทธิ (2549) ที่ได้ศึกษาการได้รับข้อมูลข่าวสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนทางไกลของ มสธ.

6) ด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยอยู่ในลำดับที่สาม หากเรียงตามความสำคัญจากผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่คิดว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานั้นต้องสามารถสร้างแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นด้วยนอกเหนือจากความรู้ที่ผู้เรียนได้รับไปอยู่แล้ว การสร้างแรงจูงใจ ในการเรียนรู้ย่อมส่งผลให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับแนวคิดของ ณรงค์ ทีปประชัย (2547) ได้ศึกษาวิจัย ระดับความท้อแท้ในการศึกษา ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์กับความท้อแท้ในการศึกษา และปัจจัยที่สามารถพยุงความท้อแท้ใน การศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อความท้อแท้ในการศึกษา คือ แรงจูงใจ ไฟสัมฤทธิ์ ผลการเรียน รายได้ หลักสูตรการศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเอง นับว่าแรงจูงใจมี บทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

สรุปทั้ง 6 ด้าน มีระดับความคิดเห็นเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คิดว่า การส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด มีแนวโน้มของการนำไปปฏิบัติได้จริงในบางประเด็น ขณะเดียวกันบางประเด็นก็มีความยิ่งในการนำมาปฏิบัติได้จริง ซึ่งหากต้องนำแนวโน้มไปใช้ งานจริงจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ

ตอนที่ 2 การนำเสนอแนวการส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สำหรับสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด ทั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาและมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล ผู้จัดพบร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน และด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ และอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความต้องการของผู้เรียน ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ และด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ โดยพบร่วม ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในเรื่องความถูกต้องและเหมาะสม และเรื่องความมีคุณค่าและประโยชน์ ส่วนเรื่องความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นทั้งในระดับมาก ได้แก่ ด้านความต้องการของผู้เรียน ด้านประสบการณ์ของผู้เรียน และด้านแรงจูงใจในการเรียนรู้ ส่วนในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านมโนทัศน์ของผู้เรียน ด้านความพร้อมที่จะเรียนรู้ และด้านการนำไปสู่การเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ อัญชนา จันทรสุข (2545) ซึ่งได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการห้องเรียนเสมือน บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา และนำเสนอรูปแบบการจัดการห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนระดับอุดมศึกษา โดยใช้เทคนิคเดลฟี่ ผลการศึกษาพบว่า การนำเสนอแบบร่างสำหรับรูปแบบการจัดการห้องเรียนเสมือนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ประเมินแบบร่างนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เห็นว่า แนวคิดต่าง ๆ จากข้อมูลที่ค้นพบด้วยการวิจัยเทคนิคเดลฟี่ส่วนมากจะเป็นแนวคิดเชิงอุดมคติ ซึ่งบางครั้ง เป็นไปได้ยากในการนำไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อ gó กับการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษาระบบเปิด หรือมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับ ทั้งมหาวิทยาลัย แบบตลาดวิชา และมหาวิทยาลัยแบบการศึกษาทางไกล โดยมุ่งเน้นไปที่การจัดการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นสำคัญ โดยเหตุผลที่ผู้วิจัยเน้นหักไปที่การจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีหรือปริญญาบัณฑิตนี้ ก็เป็นเพราะผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบัน อุดมศึกษาระบบเปิด หรือมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับนั้น ต้องเป็นผู้ที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้านมากกว่าผู้เรียนในระดับปริญญาตรีในสถาบันเดียวกัน จึงจะสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาได้ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา ก็จำเป็นต้องเข้าชั้นเรียนเหมือนมหาวิทยาลัยระบบปิด ซึ่งแตกต่างอย่างสิ้นเชิง กับการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีในสถาบันเดียวกัน ดังนั้นการวิจัยในครั้งต่อไปควรขยายขอบเขตไปยังการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ระบบเปิด หรือมหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับด้วย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2558). โครงการสร้างระบบการศึกษาทางไกลและรูปแบบการศึกษาทางไกล. ใน เอกสารการสอนชุดดิจิชา การศึกษาทางไกล (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1).

นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. (2544). การศึกษาผู้ใหญ่: ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ชัน อันนันหนับ และอรนุช กันสีทธิ. (2549). การได้รับและความต้องการข้อมูลข่าวสาร

ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทางไกล

ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมารักษ์. สืบคันจาก <http://www.stou.ac.th/Offices/>

Ord/ResearchII/showResearch.aspx?id=1442

ปีประชัย. (2547). การศึกษาความล้มเหลวที่ระหว่างปัจจัยบางประการกับความ

ในการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล มหาวิทยาลัยเปิดของรัฐ (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาทางมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

ไพบูลย์ สินลารัตน์. (2546). อุดมศึกษาไทยในอุดมศึกษาโลก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพบูลย์ สินลารัตน์. (2549). การศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพบูลย์ สินลารัตน์. (2555). หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2556). ข้อมูลของมหาวิทยาลัย: ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก <http://www.ru.ac.th/th/index.php/site/page?view=history>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2556). เกี่ยวกับ มสธ.: ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. สืบค้นจาก <http://www.stou.ac.th/Home/aboutstou/history.html>

วิจารณ์ พานิช. (2545). การพัฒนาการเรียนการสอนและการวิจัยในระดับอุดมศึกษา. วารสารวิชีวิทยาการวิจัย, 15(1), 1-23.

วิจิตร ศรีสอ้าน, ประยูร ศรีประสาณ์ และประจวบจิตร คำจัตุรัส. (2556). ปรัชญาและพัฒนาการของการศึกษาทางไกล. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาทางไกล = Distance Education (พิมพ์ครั้งที่ 7). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิชัย ตันศิริ. (2550). อุดมการณ์ทางการศึกษา: ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิรภัสสร์ วงศ์ทองดี. (2556). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมลักษณ์ ลันสุชีพ. (2545). แรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อวิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยมหิดล (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.

สักกินทร์ อินทรวงศ์. (2543). การศึกษาสภาพและความต้องการด้านการเรียนการสอน รายวิชาออกแบบหลักสูตรศิลปศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา ลังกัดทบวง มหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 – 2559).

สืบค้นจาก http://www.pld.rmutt.ac.th/?wpfb_dl=210

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการ

เตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. สืบค้นจาก

<http://www.tu.ac.th/org/ofrector/rangsit/rangsits/files/file01.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). สืบค้นจาก

http://www.mua.go.th/~bpp/developplan/download/higher_edu_plan/PlanHEdu11_2555-2559.pdf

สุจitra ธนาันนท์. (2555). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์=Human resource development

(พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐประศาสนศาสตร์

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุวรรณ แซ่เง้ง. (2541). ภาพลักษณ์คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตามทัศนะของอาจารย์และนิสิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

กรุงเทพมหานคร.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2555). จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่ (พิมพ์ครั้งที่ 3).

กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เพอร์เน็ท.

อัญชนา จันทรสุข. (2545). การนำเสนอรูปแบบการจัดการห้องเรียนเสมือน

บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สำหรับนิสิตนักศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา

ลั้งกัดทบทวนมหาวิทยาลัย (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

อาชัยญา รัตนอุบล. (2551). พัฒนาการการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ใหญ่.

กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ພາຫາອັງກຸາ

Baumann, U., & Monica, S. (2003). Adult learners of German at the Open University: Their knowledge of, and attitudes towards Germany. *Open Learning, 18*(1), 61–74.

Holton, E. F., Swanson, R. A., & Naquin, S. (2001). Andragogy in practice: Clarifying the andragagogical model of adult learning. *Performance Improvement Quarterly, 14*(1), 118-143.

ຝ່າຍີນ

ຝ່າຍ່າວສາສຕຣາຈາຮຍ് ດຣ. ປີຍະ ສັກດີເຈຣີຍ ອາຈາຮຍປະຈຳກາວວິຊາກາຮີກໍາຕ່ອນ
ແລະອາຊີວສຶກໍາ ຄະນະສຶກໍາສາສຕຣີ ມາຫວິທຍາລ້ຽມຄຳແໜ່ງ
ອີເມວລ: piya.edu@gmail.com